

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

OGRYZEK

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Jabłko możemy zarówno OGRYZAĆ, jak i OBGRYZAĆ (podobnie jak paznokcie – ale te lepiej opłówać pilniczkiem), jednak rezultatem takiego OGRYZANIA czy OBGRYZANIA zawsze będzie OGRYZEK (a nie *obgryzek). Dzisiaj OGRYZEK oznacza przede wszystkim poobgryzaną pozostałość jabłka, ale jeszcze kilkadziesiąt lat temu był to po prostu ‘ogryziony, niedojedzony kawałek czegoś’, np. Jerzy Broszkiewicz „wymachiwał ogryzkiem kiełbasy” (J. Broszkiewicz, Oczekiwanie). Jeszcze dawniej, w XVIII i XIX w. OGRYZKIEM zwano „śmieć wszelaki”, „otrzebiny, ośmięciny, wymięciny” (tak u Lindego), a więc wszelkie bezwartościowe pozostałości – i to nie tylko materialne: Potocki pisze „Nie pierwszym na świecie miłości igrzyskiem | Wiele się ich przede mną takowym ogryzkiem | Pojawilo”. Dawniej mianem OGRYZKA określano też jabłko Adama (łac. pomum Adami), czyli grdykę.